

Bydlení a vzdělávání

Jan Klusáček

#MŠMT / Oddělení rovného přístupu ke vzdělávání
a ústavní výchovy

#Za bydlení

#Fakulta sociálních studií Ostravské univerzity

24. 4. 2025, Kulatý stůl SKAV a EDUin

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Za bydlení

Struktura prezentace

1. Bytová nouze
2. Dopady bytové nouze na ohrožení dětí a jejich vzdělávání
3. Nadměrné náklady a nestabilita bydlení

1. Bytová nouze

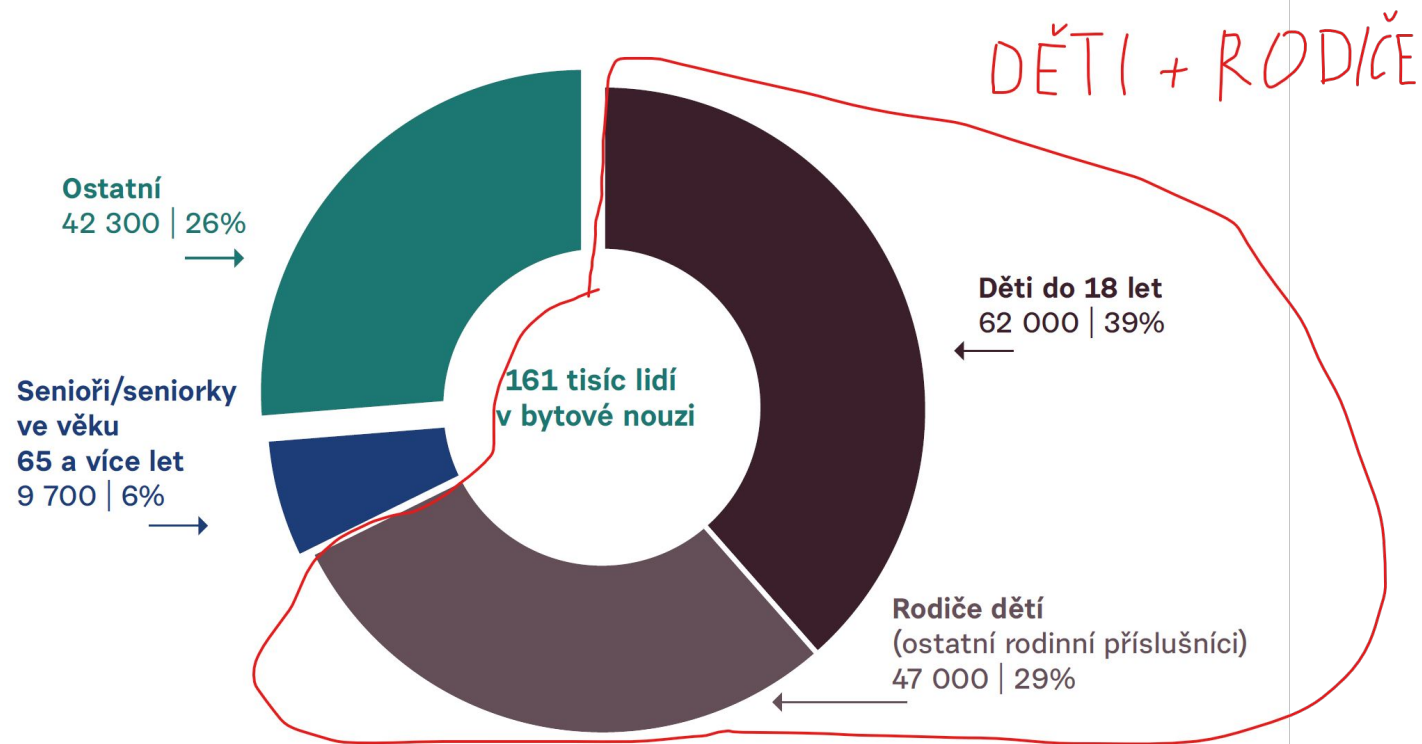
Základní podoby bytové nouze

HLAVNÍ KATEGORIE	PODOBA BYTOVÉ NOUZE	OSOB (tis.)	Z TOHO DĚTÍ (tis.)
CELKEM		161 000	62 300
A. BEZ STŘECHY	A1. Bez střechy	12 000	0
B. BEZ BYTU	B1. V azylových domech	6 000	2 000
	B2. V ubytovnách	19 600	3 000
	B3. V institucích	6 300	0
C. NEJISTÉ BYDLENÍ	C1. Ve výpovědi z nájmu	18 500	10 000
	C2. Bez právního titulu	4 000	2 300
	C3. Nedobrovolně u příbuzných a známých	16 000	12 000
	C4. Opakované nájemní smlouvy na 1 až 3 měsíce	28 000	13 000
D. NEVYHOVUJÍCÍ BYDLENÍ	D1. Ve funkčně nevyhovujícím	13 000	6 000
	D2. Extrémně přelidněné byty	37 500	14 000

Největší část
z lidí
v bytové
nouzi:

děti
a jejich
rodiče

Graf 2: Přibližná velikost populace v bytové nouzi v České republice

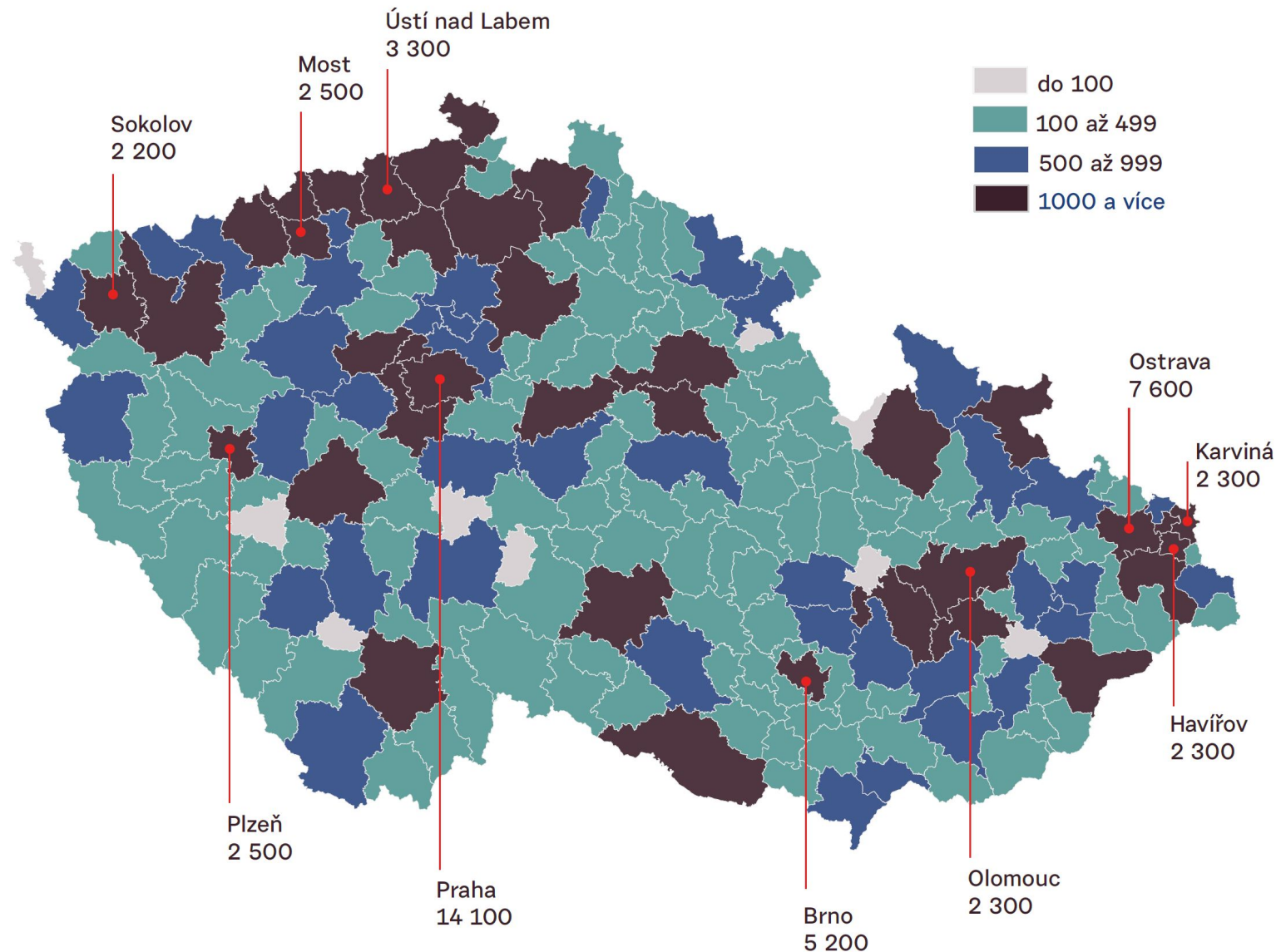
Zdroj: RIA k Zákonu o podpoře bydlení; aktualizováno (počet osob v ubytovnách).

**Vysoká
zátěž
bytovou
nouzí
některých
území**

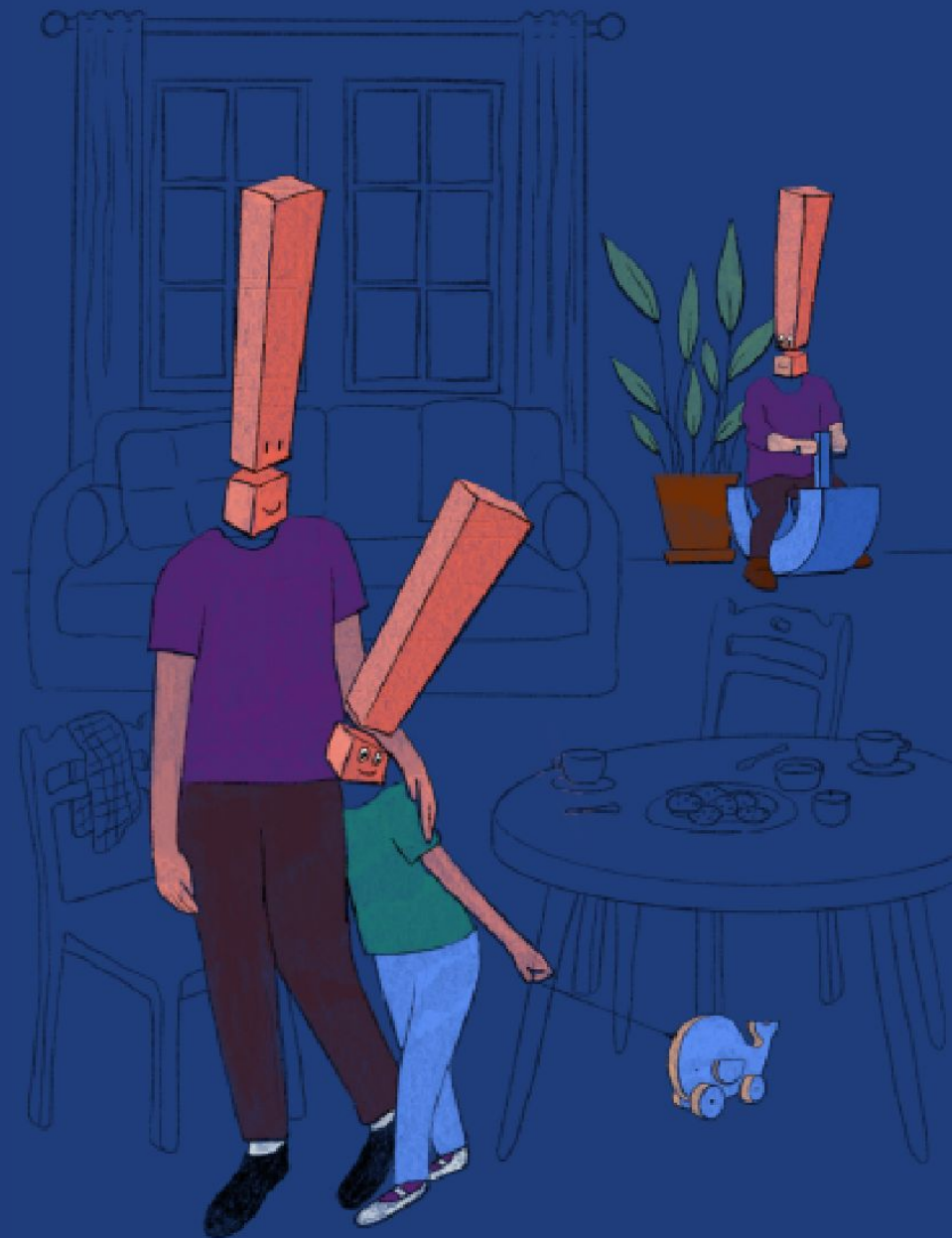

**nevyřeší se
skrze
projekty /
obecní byty**

Obrázek 1: Počet osob v bytové nouzi ve správních obvodech ORP

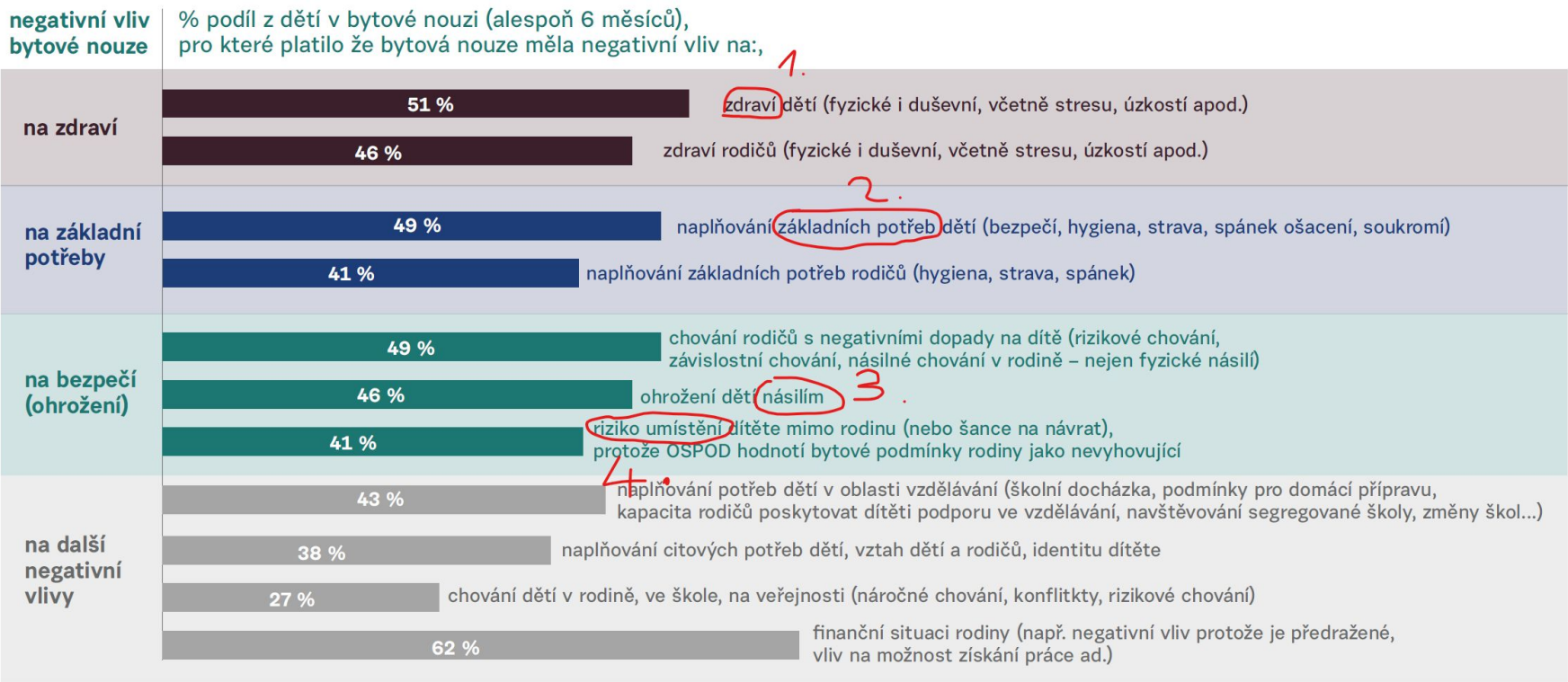

2. Dopady bytové nouze na ohrožení a vzdělávání dětí

CO DĚLÁ BYTOVÁ NOUZE DĚTEM?

Graf 7: Dopady bytové nouze na vysoce ohrožené děti v rodinách v bytové nouzi

Zdroj: Data z šetření Nadace J&T mezi sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi (data ze 3 krajů, od 37 dětí žijících v rodinách, které byly v bytové nouzi déle než 6 měsíců). Jedná se o data z výzkumu realizovaného v rámci iniciativy 8000důvodů (www.8000duvodu.cz), závěrečná zpráva z výzkumu bude zveřejněna na podzim 2024.

DOPADY BYTOVÉ NOUZE NA DĚTI A ŠKOLY

- 1. DOPAD: ODEBÍRÁNÍ Z RODIN**
- 2. DOPAD: VYLUČOVÁNÍ MIMO
HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ PROUD**
- 3. DOPAD: VYSOKÁ ZÁTĚŽ
PRO SPÁDOVÉ ŠKOLY
A SEGREGACE**

#zabydleni

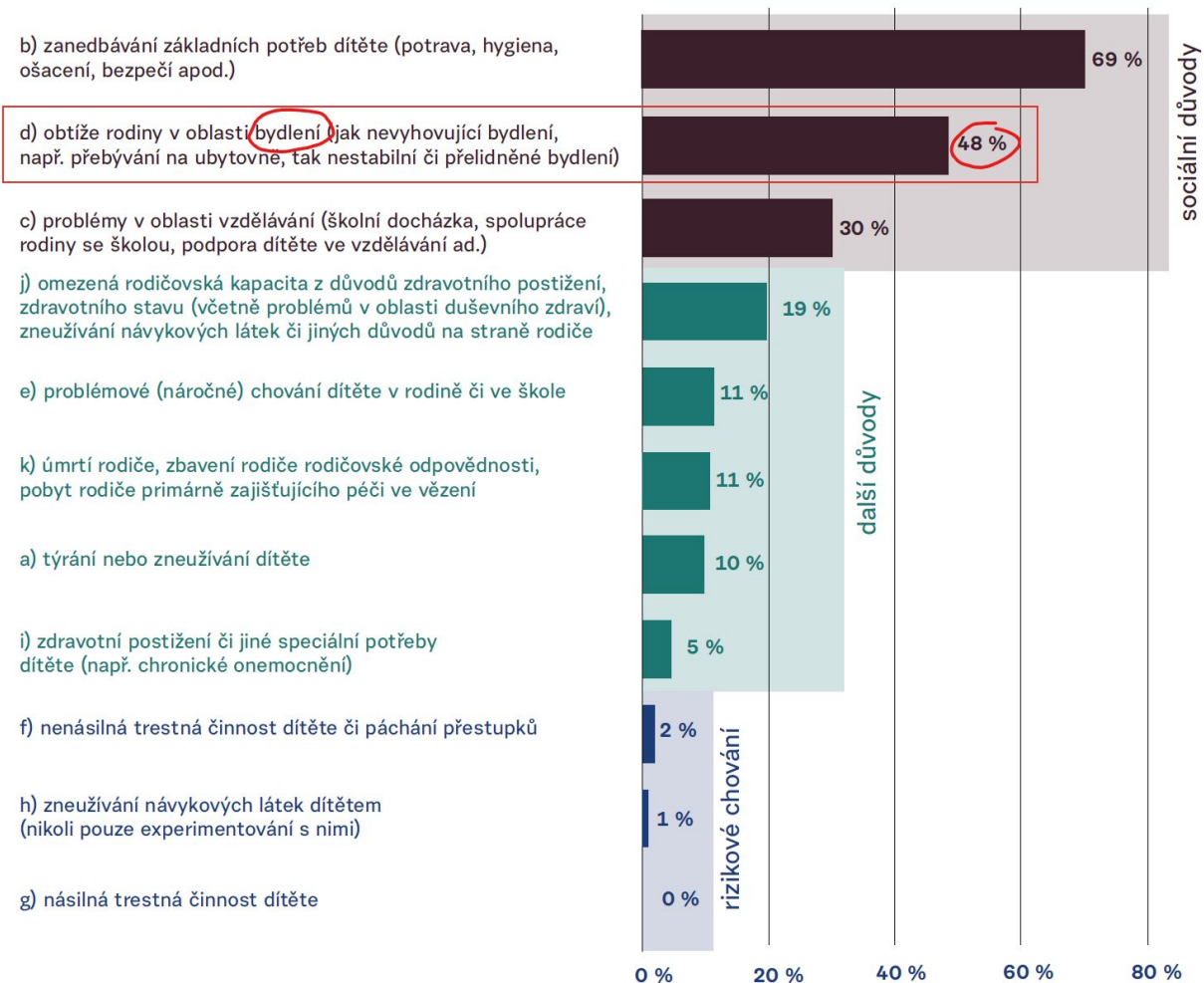
1. DOPAD: ODEBÍRÁNÍ Z RODIN

- ✓ 137 DĚTSKÝCH DOMOVŮ
- ✓ 4 300 DĚTÍ
- ✓ VĚTŠINA ÚSTAVŮ STABILNĚ PŘEPLNĚNÁ
- ✓ NÁKLAD 3 MLD. ROČNĚ PRO DAŇOVÉ POPLATNÍKY
- ✓ **POLOVINA Z DĚTÍ**
V ÚSTAVECH KVŮLI
BYTOVÉ NOUZI

**VYSVĚDČENÍ ČR
30 LET
OD REVOLUCE**

Graf 10: Důvody pro umístění dětí do dětských domovů v resortu školství

V případě jaké části z dětí přítomných v dětských domovech k 31. 1. 2023 bylo jedním z důvodů umístění do zařízení?

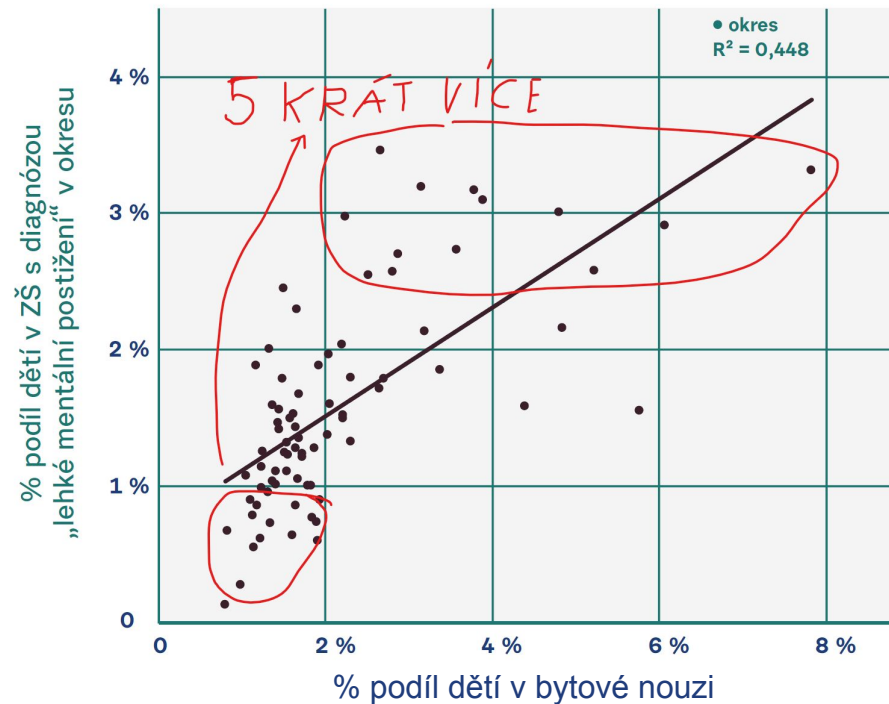
Zdroj dat: Mimořádné šetření MŠMT mezi zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy, dotazník vyplnilo 98% z 137 dětských domovů v ČR, zjištěny údaje celkem o 4 227 dětech v evidenci zařízení.

Zdroj: PŘEVZATO Z: ZPRÁVA O STAVU PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI V ČR V ROCE 2023, s. 33.

2. DOPAD: VYLUČOVÁ NÍ MIMO HLAVNÍ VZDĚLÁVA CÍ PROUD

(bývalé
zvláštní
školy)

Graf 14: Souvislost mezi podílem dětí v bytové nouzi v okrese a podílem dětí s diagnózou „lehké mentální postižení“ v základním školství v okrese

Zdroj: Statistika poskytnutá Oddělením rovného přístupu ke vzdělávání a ústavní výchovy, MŠMT (zpracováno na základě dat z výkazu M3 za školní rok 2023/2024 a dat o bytové nouzi poskytnutých MMR).

A ZROVNA
TO JSOU OKRESY
S VYSOKOU MÍROU
BYTOVÉ NOUZE?

PROČ SE V NĚKTERÝCH OKRESECH
„RODÍ“ 5KRÁT VÍCE DĚTÍ
S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM
NEŽ V JINÝCH?

3. DOPAD: ZÁTĚŽ PRO SPÁDOVÉ ŠKOLY A SEGREGACE

A. **ZÁTĚŽ** PRO SPÁDOVÉ ŠKOLY ÚZEMÍ S VYSOKOU MÍROU BYTOVÉ NOUZE

příklad:

JABLONEC NAD NISOU - BÝVALÝ HOTEL NEPTUN:
desítky nových vysoce potřebných dětí pro spádovou školu

B. **SEGREGACE** ve vzdělávání

příklad:

DĚČÍN – BOLETICE NAD LABEM:
proměna spádové školy během několika let v souvislosti s koncentrací znevýhodněné populace do sídliště

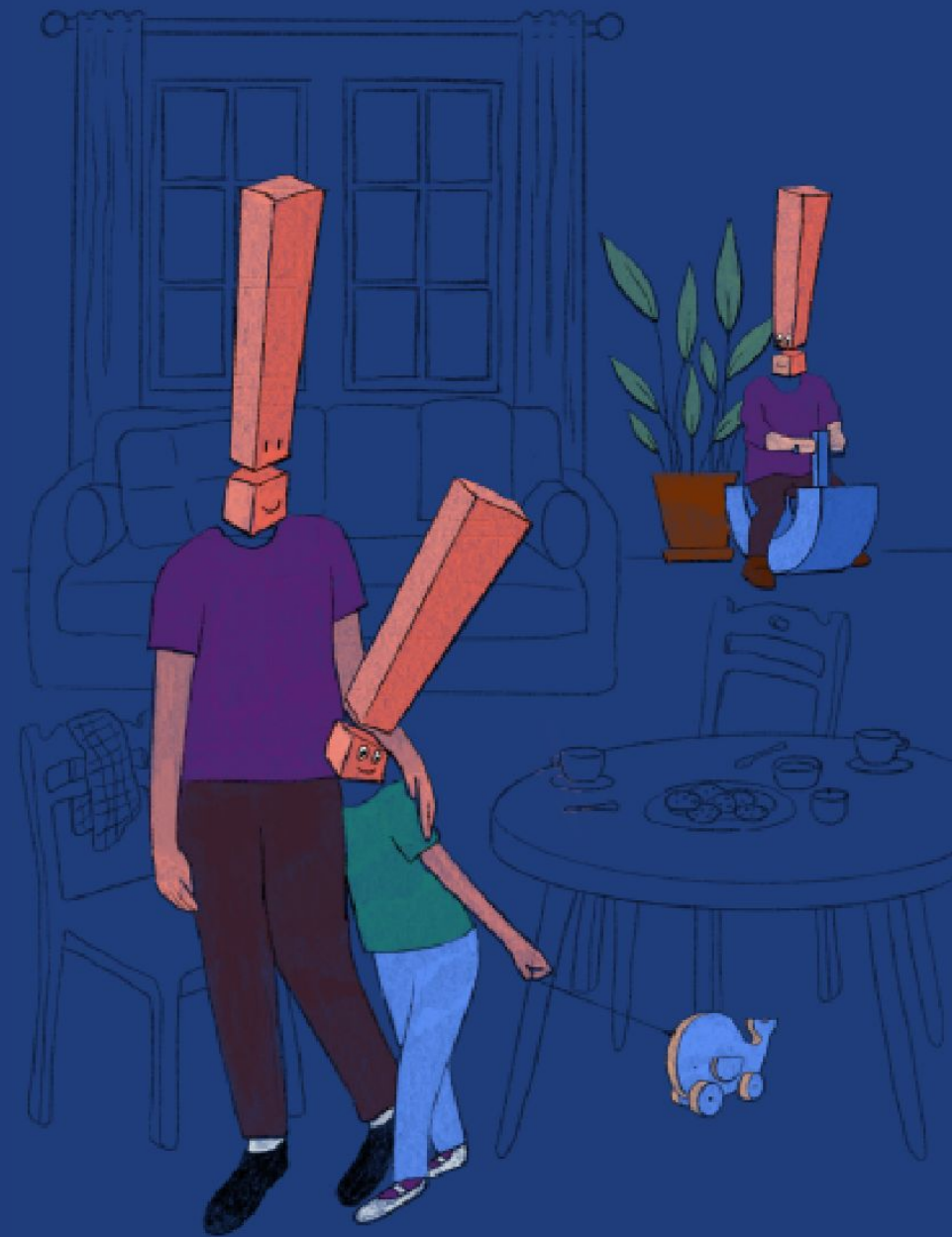
SEGRAGACE V BYDLENÍ

SEGREGACE VE VZDĚLÁVÁNÍ

dopady koncentrace dětí s nízkým sociálně ekonomickým statusem
na ASPIRACE dětí

3. NADMĚRNÉ NÁKLADY A NESTABILITA BYDLENÍ

A1. ČESKO = ZEMĚ, KDE MÁ CHUDOBA VÝZNAMNÝ VLIV NA VÝSLEDKY DĚTÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Graf 22: Rovnost šancí dětí ve vzdělávání v závislosti na socio-ekonomickém statusu rodiny v zemích OECD

Vliv socio-ekonomického statusu rodiny na výsledky dětí ve vzdělávání v zemích OECD dle šetření PISA 2022.

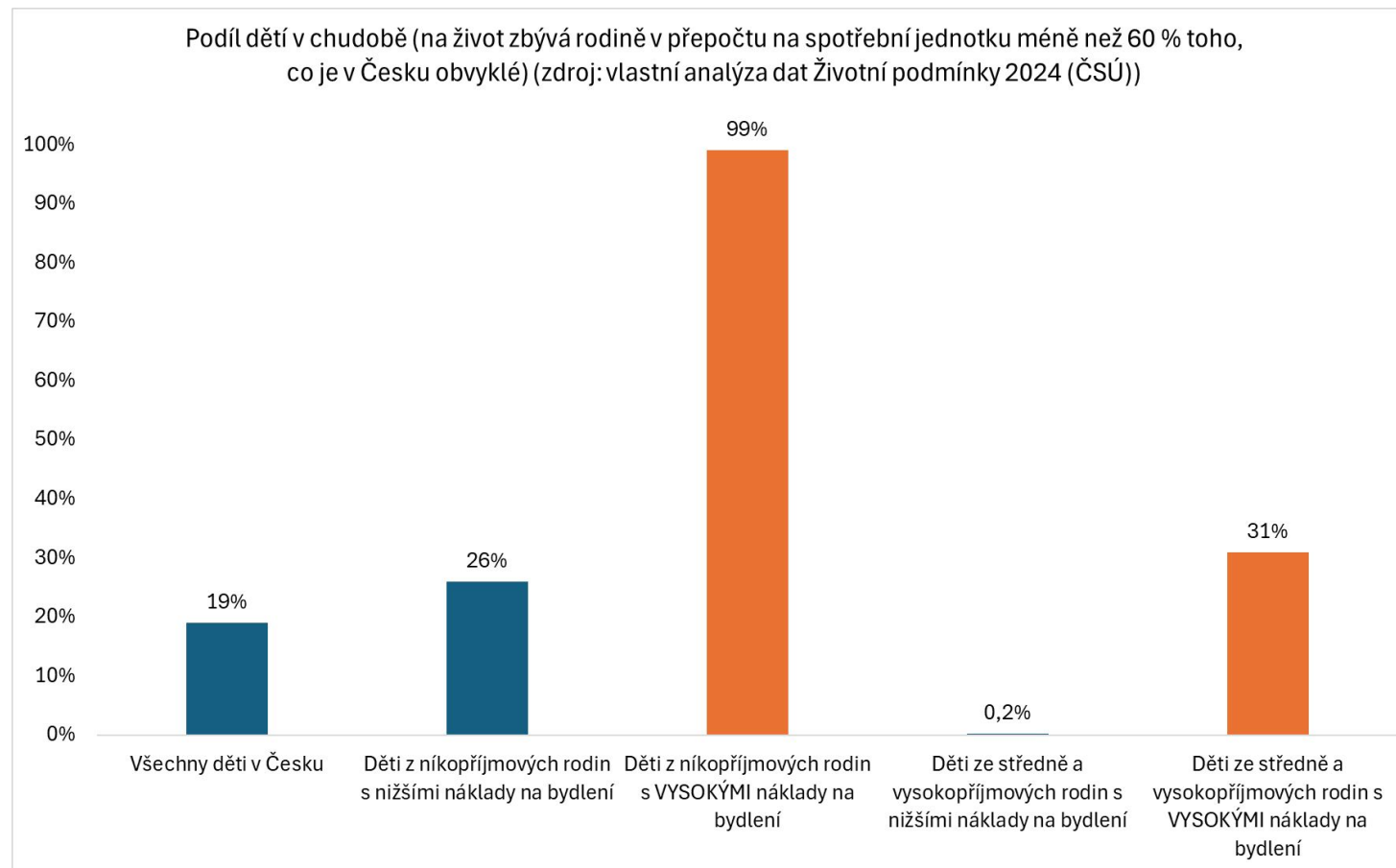

A2. CHUDOBU PRIMÁRNĚ ZPŮSOBUJÍ VYSOKÉ NÁKLADY NA BYDLENÍ

půl milionu (20 %)

dětí v příjmové chudobě,

kterou převážně **způsobují vysoké náklady na bydlení**

**A3. VLÁDA
REAGUJE
SNÍŽENÍM
PODPORY
PRO RODINY
S VYSOKÝMI
NÁKLADY NA
BYDLENÍ**

#reforma dávek

dopad dávkové reformy

na většinu chudých rodin se školními dětmi:

snížení finanční podpory s vysokými náklady na bydlení (a dávek na děti)

o 2-4 tis. Kč měsíčně

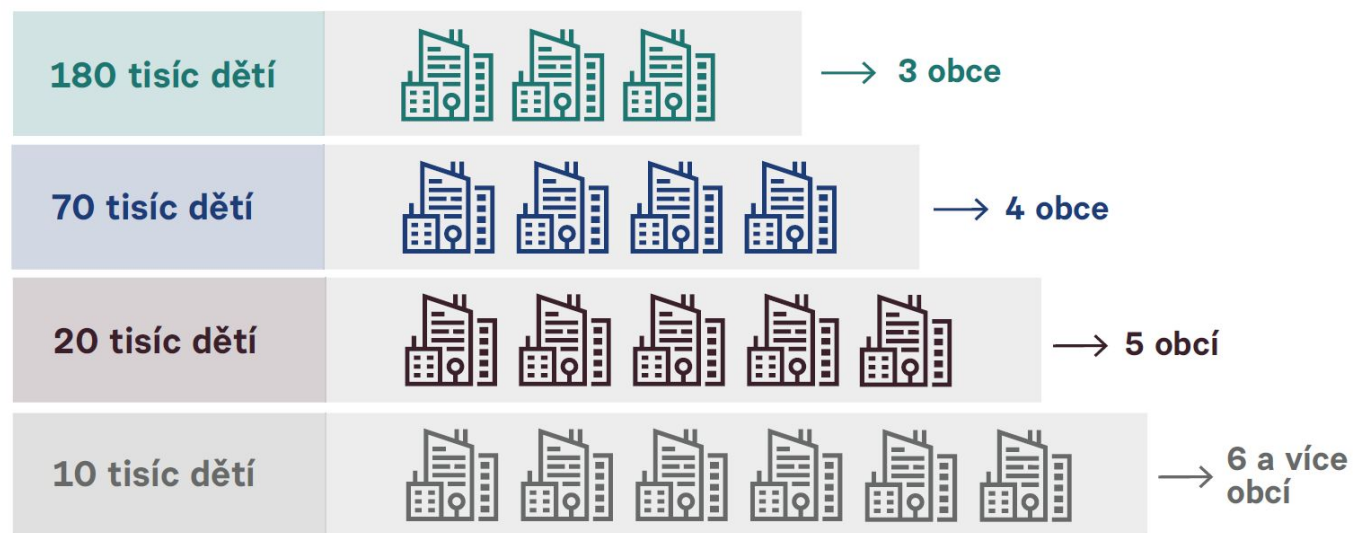
tj. 24 až 48 tis. Kč ročně

(jde o porovnání výše stávajících přídavků na děti a příspěvku na bydlení s novou dávkou státní sociální pomoci)

B. NESTABILITA BYDLENÍ, STĚHOVÁNÍ

DESÍTKY TISÍC DĚTÍ STĚHUJÍCÍCH SE Z JEDNÉ OBCE DO DRUHÉ

Obrázek 6: Přibližný počet dětí do 18 let, které během svého dětství (za prvních 18 let svého života) mají trvalý pobyt ve 3, 4, 5 a 6 a více obcích

Zdroj: Statistika poskytnutá Oddělením rovného přístupu ke vzdělávání a ústavní výchovy, MŠMT (zpracováno na základě dat ze školské matriky o všech 100 tisících dětech v 9. třídě k 31. 3. 2024; ze školské matriky bylo možné vygenerovat statistiku počtu obcí během devíti let povinné školní docházky; v Obrázku 7 prezentované odhady představují konzervativní odhad – je předkládáno, že celkový počet obcí trvalého pobytu dítěte za prvních 18 let bude pouze 1,25násobkem počtu dětí v jednotlivých skupinách na základě dat za devět let povinné školní docházky.

Děkuji za pozornost a těším se
na diskusi a Vaše podněty.

Jan Klusáček

Expert na analýzy a tvorbu politiky
MŠMT, oddělení rovného přístupu ke vzdělání
a ústavní výchovy

tel: 775 002 696

jan.klusacek@msmt.gov.cz

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY